

PM ANGÅENDE ARKEOLOGISK SCHAKTÖVERVAKNING
I ANSLUTNING TILL MARIAKYRKAN SIGTUNA 2:44,
SIGTUNA SOCKEN, SIGTUNA KOMMUN

Administrativa uppgifter

Uppdragsgivare: Sigtuna församling

Länsstyrelsens dnr: 43111-37008-2016

Länsstyrelsens beslutsdatum: 2016-10-04

Arkeologikonsult projektnr: 3046

Utförandetid fältarbete: 03–04 okt samt 21 nov 2016

Län: Stockholm

Socken och kommun: Sigtuna

Fastighet: Sigtuna 2:42

Projektledare: Matilda Nohrstedt

Fältarkeologer: Matilda Nohrstedt

Fynd: Inga fynd tillvaratogs

INLEDNING

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en arkeologisk schaktövervakning på fastigheten Sigtuna 2:44, Stockholms

län (Lst dnr 43111-37008-2016). Anledningen till schaktningen är att en parkering och upplagsplats ska iordningställas.

Figur 1. Fastighetskartan med undersökningsytan markerad. Skala 1:10 000

Ytan ligger i den norra delen av Sigtunas medeltida stadslager 195:1, samt norr om Mariakyrkans kyrkogård. Syftet med schaktningsövervakningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt undersöka och dokumentera fornlämningar som framkom vid grävning.

År 2007 gjorde Sigtuna museum en arkeologisk förundersökning inför försäljningen av fastigheten där

fyra gravar påträffades och platsen tolkades som en gravgård (RAÄ Sigtuna 293). Gravgården är enligt Fornminnesregistret (FMIS) 15 x 5 m (VSV-ONO) stor. En av anläggningarna intill gravarna daterades till sent 900-tal, tidigt 1000-tal utifrån ett fynd av inhemskt äldre svartgods. Dessa undersöktes inte vidare utan täcktes med plast, inga föremål tillvaratogs (Wikström 2007:8).

METOD OCH UTFÖRANDE

Fältarbetet utfördes av en arkeolog under tre dagar: 3–4 oktober 2016, samt 21 november 2016. Till schaktning användes en bandburen grävmaskin. Samtliga ingrepp fotograferades, dokumenterades samt mättes in med GPS. Ytan fotograferades innan schaktdragning. Sammanlagt 20 schakt togs sedan upp, placerade efter konstruktionsritningarna. Schakten grävdes ned till stipulerad schaktnivå. Under den andra etappen togs ytterligare 2 schakt upp, varav ett med 3 fördjupningar. Arbetet delades upp

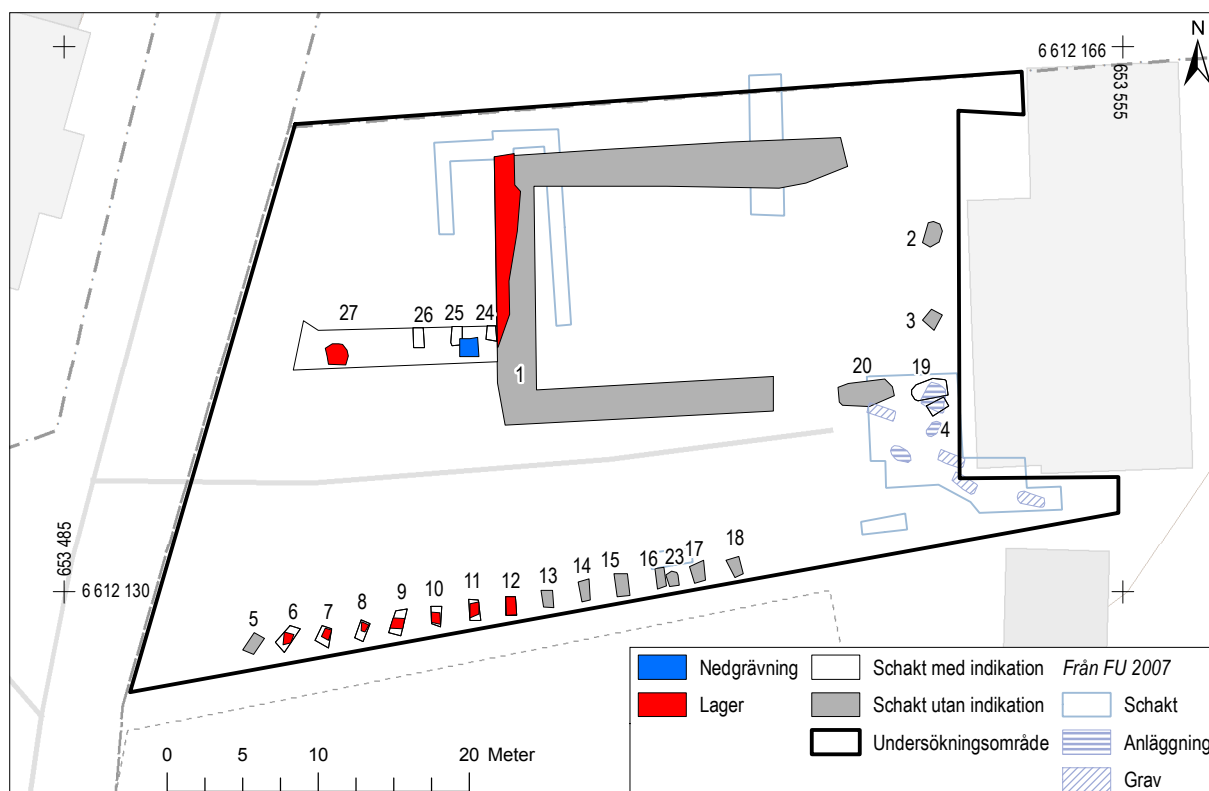
i två etapper då undergrunden i flera schakt bestod av berg som fick spräckas, detta försenade således arbetets ursprungliga plan.

Ytan bestod av en grusad gårdsplan som tidigare varit asfalterad parkering, samt en utfylld terrass i tomtens nordvästra del. Längs tomtens norra begränsning berördes även en plantering med träd och buskage, även en mindre gräsbevuxen yta längs en häck som avgränsar kyrkan från vaktmästeriet berördes.

Figur 2. Översikt över ytan, bilden är tagen från väst och visar undersökningsytan, fastigheten Sigtuna 2:42.

RESULTAT

Figur 3. Plan över den undersökta ytan med de påträffade lämningarna i relation till den förundersökning som gjordes 2007 (Wikström 2007). Skala 1:500

Av schakten som gjordes kunde konstateras att torens nordvästra del (schakt 1) till stor del är urschaktad och återfylld. Återfyllnaden var av stenkross, sand och grus.

Enligt uppgift ska vaktmästeriet även ha återfyllt med massor från kyrkogården, i dessa fanns förutom obrända ben, kritpipsskaft (utan ornering), glas och tegel. Även recenta föremål förekom. Enligt förundersökningen är det även återfyllt med kulturlager från en okänd grävning inom Svarta jorden i Sigtuna (Wikström 2007:9). Detta kunde bekräftas då ett påfört kulturlager påträffades under tidigare nämnda utfyllnad. I kulturlagret kom rödgods, svartgods och obränt ben. Även kulturlagret var stört av moderna nedgrävningar gjorda med grävmaskin. I kulturlagret fanns avbitna kablar och modernt planglas. Under kulturlagret påträffades rödgods, modernt glas och plastfragment. På grund av de recenta föremålen i de underliggande lagren tillvaratogs inga föremål.

I den nordöstra delen (schakt 1) av gårdsplanen samt dess centrala delar påträffades endast morän och berg på 0,2–0,4 meters djup. Flera sentida störningar, som kabelschakt, markisolering, samt moderna nedgrävningar observerades.

I sydväst (schakt 6-12, 23) närmast kyrkogården påträffades ett mörkt kulturlager, 0,14–0,2 m tjockt. Lagret framkom på ca 0,4–0,6 m djup. Detta dokumenterades och grävdes med maskin i de schakt som skulle grävas djupare, under lagret fanns undergrunden som utgjordes av morän, inga fynd påträffades. I de mindre schakten närmast gravgården i syd-sydöst påträffades det recent störda ytor som fyllts med glasfiberisolering och plast.

I sydöst (schakt 4, 19) påträffades en mörkfärgning som visade sig vara samma anläggning som undersökts vid förundersökningen (Wikström 2007:6). Anläggningens fyllning bestod av skörbrända stenar och kolbemängd siltig sand, se schakttabell. Inga fynd påträffades. Gravgården berördes i övrigt inte av undersökningen.

Schakttabell

Kontextnr	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Kommentar
1	17,5–23	2,5–3	0,1–1,18	Påfört kulturlager från kyrkogården, samt från Svarta jorden, Sigtuna (Wikström 2007), berg i botten.
2	1,5	1	0,5	Makadam, berg i botten.
3	1	0,9	0,5	Makadam, morän i botten.
4	1,2	0,7	0,5	Omrört recent rivningsmaterial med asfalt, gråsvart, siltig, sand, undersökt i förundersökning (Wikström 2007:6).
5	1,32	0,8	0,6	Makadam under matjorden, siltig grå utfyllnad
6	1,3	0,75	0,56	Kulturlager, ej undersökt på grund av uppnått djup.
7	1,26	0,76	0,6	Kulturlager, ej undersökt på grund av uppnått djup.
8	1,31	0,74	0,6	Kulturlager, ej undersökt på grund av uppnått djup.
9	1,27	0,76	0,6	Kulturlager, ej undersökt på grund av uppnått djup.
10	1,3	0,75	0,6	Kulturlager, svart, fet silt, med tegelkross. Tjocklek: 0,2 meter.
11	1,3	0,75	0,6	Kulturlager, svart, fet silt, med tegelkross. Tjocklek: 0,14 meter.
12	1,3	0,8	0,6	Kulturlager, svart, fet silt, med tegelkross Tjocklek: 0,16 meter.
13	1,3	0,76	0,6	Brun matjord, ned grävning för häck, samt grå, grusig utfyllnad. Ej helt utgrävd, på grund av uppnått djup.
14	1,3	0,75	0,6	Brun matjord, ned grävning för häck, samt grå, grusig utfyllnad. Ej helt utgrävd, på grund av uppnått djup.
15	1,3	0,75	0,6	Brun matjord, ned grävning för häck, samt grå, grusig utfyllnad. Ej helt utgrävd, på grund av uppnått djup.
16	1,3	0,75	0,6	Grått grus, sedan framkom glasfiberisolering, ca 0,15 meter tjockt, och därunder grått grus.
17	1,3	0,75	0,6	Stenigt lager under matjorden innehållande recent material såsom plast.
18	1,3	0,75	0,6	Brun matjord, nedgrävning för häck, samt grå, grusig utfyllnad. Ej helt utgrävd, på grund av uppnått djup.
19	1,9	1,5	1,6–1,78	Gulbrunt, sandigt grus, med berg i botten. Nedgrävning påträffades, fyllningen var svart, lerig och kompakt. Inga fynd påträffades.
20	2,5	1,5	0,6–1,12	Gulbrunt, sandigt grus, berg i schaktets botten.
23	1,25	0,75	0,63	Schaktet är mycket likt schakt 16, med grus, glasfiberisolering, och recent material i det nedersta lagret.
24	0,7	0,75	0,5	Lerig silt. Ligger i schakt 27.
25	0,7	0,75	0,5	Sandigt lager. Ligger i schakt 27.
26	0,7	0,75	0,35	Ljust, sandigt lager. Ligger i schakt 27.
27	13,4	2,5	1,1–1,2	Innehållet är detsamma som schakt 1. Ytorna var tydligt omrörda med recent material och spår av grävskopstagg. Fyndmaterialet är mycket varierande, från äldre svartgods till modernt porslin. Ben och kritpipsskaft utan ornering. Även recent material förekom därför tillvaratogs inga fynd. Schakt 24–26 är fördjupningar i schakt 27.

REFERENSER

WIKSTRÖM, A. 2007. Rapport arkeologisk förundersökning. *Brandstationstomten Sigtuna 2:44*. Meddelanden och rapporter från Sigtuna museum, nr 32.

© Arkeologikonsult 2017

ALLMÄNT KARTMATERIAL: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003

 Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens. Licens texten finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv> eller genom att skriva till Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California, 94105, USA.

